

Västerås kommun

Beslut efter uppföljning för gymnasieskola med yrkes- och introduktionsprogram

efter tillsyn i Wijkmanska gymnasiet
belägen i Västerås kommun

Uppföljning av tillsyn i Wijkmanska gymnasiet

Skolinspektionen genomförde tillsyn av Västerås kommun under vårterminen 2018. Skolinspektionen fattade den 8 maj 2018 beslut efter tillsyn för Wijkmanska gymnasiet. Skolinspektionen har nu gjort en uppföljning av de brister som framkom i detta beslut. Uppföljningen bygger på en redovisning av vidtagna åtgärder som Västerås kommun inkom med den 20 augusti 2018. Skolinspektionen har även genomfört ett uppföljningsbesök på skolan den 4 september 2018.

Sammanfattning av kvarstående brister

Enligt Skolinspektionens bedömning är nedanstående brister ännu ej tillfullo åtgärdade. Skolinspektionen konstaterar att Västerås kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

Skolinspektionens ingripande

Arbetsområde		Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande			
	Undervisningen i skolan utgår från och omfattar examensmålen för respektive nationellt program samt ämnesplaner.	Föreläggande	2019-04-01
	Undervisningen innebär ett aktivt lärarstöd för eleverna.	Föreläggande	2019-04-01
6. Förutsättningar för lärande och trygghet			
	Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.	Föreläggande	2019-04-01
	Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och	Föreläggande	2019-04-01

	yrkesverksamhet.		
--	------------------	--	--

Skolinspektionens bedömningar och datum för när huvudmannen senast ska ha åtgärdat bristerna anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattning av avhjälpna brister

Arbetsområde	Typ av ingripande
5. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	
Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.	Brist avhjälp

Skolinspektionens avslutar tillsynen avseende de brister som har avhjälpas.

Skolinspektionens beslut

Vid uppföljning av tidigare beslut konstaterar Skolinspektionen att huvudmannen inte avhjälpit samtliga påtalade brister. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen skyndsamt vidtar åtgärder för att avhjälpa de brister som kvarstår.

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Västerås kommun att senast den 1 april 2019 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de examensmål som gäller för det nationella program som eleven läser. Undervisningen ska utformas och genomföras så att alla elever, såväl på nationella program som på introduktionsprogram, ges möjligheter att nå samtliga kunskapskrav inom de ämnen som eleven läser, det vill säga såväl i gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen, ämnen inom inriktningar och fördjupningsämnen.

I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling,

stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Västerås kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Undervisningen i skolan utgår från och omfattar examensmålen för respektive nationellt program samt ämnesplaner. (16 kap. 6 § skollagen; Förordning om examensmål för gymnasieskolans nationella program (SKOLFS 2010:14); 4 kap. 1 § gymnasieförordningen; Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1. Kunskaper)
- Undervisningen innebär ett aktivt lärarstöd för eleverna. (3 kap. 3 § skollagen; Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Kunskaper)

Åtgärder

Se till att undervisningen i alla kurser utgår från och omfattar examensmålen för respektive nationellt program.

Se till att undervisningen innebär ett aktivt lärarstöd för eleverna. I detta ingår att lärarna organiserar och genomför undervisningen så att eleverna får den handledning som de är i behov av.

Motivering till bedömning av brist

Undervisningen i alla kurser utgår fortfarande inte från examensmålen

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande finns brister i skolans arbete med examensmålen. Skolinspektionens utredning visar att det skiljer sig åt i vilken utsträckning undervisningen i de olika kurserna utgår från och omfattar examensmålen. Rektor har visserligen vidtagit vissa åtgärder för att komma till rätta med bristen i arbetet med examensmålen. Dock framkommer det i utredningen att de vidtagna åtgärderna inte har fått genomslag i all undervisning. Detta medför att eleverna riskerar att inte uppnå nödvändiga kunskaper kopplat till programmets examensmål.

Av skollagen framgår det att det för varje nationellt program ska finnas examensmål som innehåller mål för programmet. I förarbetena till skollagen framhålls att examensmålen ska ligga till grund för planeringen av utbildningen och undervisningen från elevernas första dag på programmet. De ska styra utbildningen och gymnasiearbetets utformning och innehåll (Prop. 2008/09:199, s. 117 f).

I beslutet den 8 maj 2018 (dnr 2017:6175) konstaterade Skolinspektionen att det fanns brister i skolans arbete med examensmålen. Utredningen visade att undervisningen på skolan inte utgick från och omfattade examensmålen för respektive nationellt program. I sin skriftliga redovisning av vidtagna åtgärder som huvudmannen inkom med till Skolinspektionen anger huvudmannen att skolan har upprättat en rutin som beskriver att varje lärare tydliggör examensmålen vid kursstart samt i samband med nya övningar och examinationsuppgifter. Vidare redovisar huvudmannen hur rektor följer upp att undervisningen utgår ifrån och omfattar examensmålen.

Skolinspektionens utredning

Skolinspektionens utredning visar att det skiljer sig åt i vilken utsträckning undervisningen i de olika kurserna utgår från och omfattar examensmålen. I intervjuer uppger en del elever att de känner till examensmålen eftersom lärarna går igenom och diskuterar dessa vid varje kursstart samt att dessa publiceras i skolans lärportal. Samtidigt finns det elever som i intervjuer uttrycker att de inte känner till examensmålen samt att olika lärare har varit olika bra på att förklara vilka mål som de jobbar mot i respektive kurs. En elev säger att examensmålen togs upp när de började årskurs 1 och en annan elev beskriver att lärarna under första veckan i skolan nämnde att det fanns examensmål och att de skulle återkomma till dem i årskurs 3.

Det framgår av intervjuer med lärare att kopplingen till examensmålen i undervisningen inte är självklar. De lärare som undervisar gymnasiegemensamma ämnen på yrkesprogram exemplifierar hur de arbetar med examensmålen i sina kurser. I intervju med yrkeslärarna framkommer att de i sin undervisning utgår från kursmålen. En lärare uttrycker att om eleverna klarar kursmålen så är dessa kopplade till examensmålen. En annan lärare säger att de har många olika mål att hantera i undervisningen. Enligt läraren jobbar hen mycket med examensmålen i årskurs 1 och läraren förväntar sig att eleverna i årskurs 3 känner till examensmålen eftersom "detta har man nött så mycket". En lärare uttrycker att hen inte jobbar så mycket med examensmålen med de elever som "fungerar i skolan" utan läraren tar fram det dokument som beskriver examensmålen för de elever som "strular" för att diskutera detta med dem.

Rektorn beskriver att Skolinspektionens kritik avseende skolans arbete med examensmålen togs upp och diskuterades på en arbetsplatsträff vid föregående läsårs slut. Diskussionerna mynnade ut i att lärare behöver använda rätt begrepp när de kommunicerar med eleverna kring examensmålen och att dessa ska tydliggöras vid varje kursstart, men även återupptas vid olika moment under kursens gång. I intervju framkommer att rektorn inte har hunnit följa

upp hur arbetet med examensmålen fortskrider, men att uppföljningen kommer att ske genom dialog med elever och lärare, analys av kursutvärderingar och lektionsobservationer. I intervjuer med lärare och rektorn framkommer dock att inte alla lärare gör kursutvärderingar samt att i de fall kursutvärderingar görs innefattar de inga frågor om examensmålen.

Brister i arbetet med aktivt lärarstöd

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande kvarstår brister i arbetet med det aktiva lärarstödet. Av utredningen framgår att inte alla lärare ger det stöd och den handledning som eleverna behöver inom ramen för sin undervisning. Sedan Skolinspektionens tillsynsbeslut den 8 maj 2018 har rektorn genomfört vissa åtgärder för att ge lärarna bättre förutsättningar att hjälpa och stödja alla elever. Vid ett tillfälle har rektorn även initierat en diskussion kring innebörden av ett aktivt lärarstöd. Dock framkommer det i utredningen att inte alla lärare tar ansvar i undervisningen för att eleverna förstår uppgifter och kan genomföra dem. Det arbete kring aktivt lärarstöd som rektor har initierat på skolan innefattar inte heller några konkreta åtgärder för att ge lärarna verktyg för hur de i undervisningen kan arbeta för att ge alla elever den ledning och stimulans som de behöver. Bristerna i aktivt lärarstöd försvårar för eleverna att utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Av skollagen framgår det att alla elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Av läroplanen för gymnasieskolan framgår det att alla som arbetar i skolan ska ge stöd och stimulans till alla elever så att de utvecklas så långt som möjligt. Vidare framgår det att läraren ska stimulera, handleda och stödja eleven. Läraren ska även organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga.

I beslutet den 8 maj 2018 konstaterade Skolinspektionen att eleverna vid Wijkmanska gymnasiet inte gavs ett aktivt lärarstöd i undervisningen eftersom de inte alltid fick den hjälp och den handledning de behövde. Av den skriftliga redovisning som huvudmannen inkom till Skolinspektionen med anledning av det ovan nämnda beslutet framgår hur bristen i det aktiva lärarstödet åtgärdas. Huvudmannen anger bland annat att rektorn informerar personalen om vad som ingår i lärares och skolans uppdrag avseende en skyldighet att hjälpa elever att utvecklas, oberoende av vilken nivå eleverna befinner sig på. Vidare framkommer det i den skriftliga redovisningen vilka möjliga sätt som rektorn kommer att använda för att följa upp lärarnas arbete med det aktiva lärarstödet.

Skolinspektionens utredning

Vid Skolinspektionens uppföljningsbesök den 4 september 2018 framkommer att undervisningen fortfarande inte innebär ett aktivt lärarstöd eftersom inte alla elever ges den ledning och stimulans som de behöver för att kunna utvecklas så långt som möjligt. I intervjuer återger elever en bild av det aktiva lärarstödet som skiljer sig beroende på vilket program eleverna går och även vilken kurs som de läser. Visserligen finns det elever som uppger sig vara nöjda med det stöd och den handledning som de får av sina lärare. Dock finns det elever som uttrycker att de i undervisningen inte får den hjälp de behöver. Bland annat uppger eleverna att det finns lärare som inte är tydliga med vad som eleverna ska göra eller lärare som "ger ut uppgifter" utan att försäkra sig om att alla elever har förstått. En del elever beskriver att lärare visserligen säger vad eleverna ska göra, men att de inte tydliggör vad som förväntas av eleverna när de gör en uppgift. De elever som uttrycker att de inte får tillräckligt stöd berättar att "man tappat motivation" eller att de saknar engagemang på lektionerna.

I intervjuer ger såväl lärare som rektor exempel på hur förutsättningar för att ge aktivt lärarstöd har förändrats. Bland annat nämner de förändringar i den fysiska miljön, att elever har delats upp i mindre grupper och att kurser har förlagts över ett helt läsår istället för en termin i syfte att ge lärarna bättre möjligheter att ge stöd till alla elever. När lärare i intervjuer ombeds att beskriva hur de i undervisningen arbetar med att ge eleverna aktivt lärarstöd knyter de an till de förändrade förutsättningarna och förklarar att det nu är lättare att nå alla elever. En av yrkeslärarna uppger samtidigt att det även i små grupper kan vara svårt att nå alla elever, men att det då finns hjälp att få av specialpedagogen. En annan yrkeslärare säger att hen försöker hjälpa alla elever men att "det är upp till eleverna", att de måste vilja själva. Lärare i yrkesämnena berättar vidare att de knappast "pratar pedagogik" i de formella forumen såsom arbetsplatsträffar men att de kan föra pedagogiska samtal i informella möten med specialpedagogen. Enligt rektorn har lärare på skolans olika program kommit olika långt när det gäller att stödja eleverna i undervisningen. Bland annat uppger han att det som behöver bli bättre inom yrkesprogrammen handlar om tydlighet så att eleverna förstår vad de ska göra, att som lärare tillgodose fler lärstilar eller att inte låsa sig vid en examinationsform.

Det framkommer vidare i intervjuerna med såväl lärare och rektorn att de åtgärder som vidtagits på skolan för att utveckla det aktiva lärarstödet i undervisningen har stannat vid en gemensam diskussion på en arbetsplatsträff om vad ett aktivt lärarstöd kan innebära. Varken lärare, representanter för elevhälsan eller rektorn kan berätta om det finns någon plan eller några

konkreta insatser som lärarna ska ha arbetat med i undervisningen för att åtgärda bristen i det aktiva lärarstödet. Representanter för elevhälsan uppger att de inte känner till att det har satts in några åtgärder för att utveckla det aktiva lärarstödet och specialpedagogen uttrycker att detta är ett kontinuerligt arbete. Rektorn säger att han behöver skaffa sig en bild av det aktiva lärarstödet genom att ta in elevernas synpunkter eller genom lektionsobservationer. Av den skolenkät som eleverna i årskurs 2 besvarade under vårterminen 2018 framkommer att resultatet för Wijkmanska gymnasiet avseende påståendet "Lärarna motiverar mig så jag blir intresserad av att lära mig mer" ligger långt under genomsnitt för samtliga skolor i Västerås stad. Det är cirka 35 procent av eleverna på Wijkmanska gymnasiet som instämmer med påståendet, jämfört med cirka 65 procent av eleverna på samtliga skolor i Västerås stad. Rektorn säger att han har uppmärksammat avvikelserna men att resultaten ännu inte har kommunicerats med lärarna.

Vidare beskriver rektorn hur ett utvecklingsarbete inom detta område skulle kunna se ut och uttrycker att "det finns flera vägar" och att man inte kan utesluta någon. Bland annat nämner rektorn auskultation eller diskussion på arbetsplatsträffar där lärarna får prata om det som har varit bra och mindre bra i undervisningen som möjliga sätt att utveckla det aktiva lärarstödet. Samtidigt säger rektorn att det är svårt att sätta ord på det aktiva lärarstödet och att "man måste rikta diskussionerna och ha en specifik dagordning". På frågan vad rektorn har för plan för att utveckla det aktiva lärarstödet svarar han att de behöver börja prata om det i arbetslaget och att lärarna kan behöva handledning både individuellt och i grupp.

Motivering till val av verktyg

Då verksamheten vid Wijkmanska gymnasiet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten föreligger skäl att förelägga Västerås kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och

främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Västerås kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)
- Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. (2 kap. 29 § skollagen; Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.4 Utbildningsval - arbete och samhällsliv, 2.6 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Se till att elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete även innefattar psykosociala insatser för att stödja elevernas utveckling mot målen.

Se till att den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser de behov av vägledning som eleverna har inför deras val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet.

Motivering till bedömning av brist

Elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete omfattar inte den psykosociala kompetensen

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande finns en kvarstående brist inom elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Utredningen visar att skolan visserligen har vidtagit vissa åtgärder för att komma till rätta med bristen. Bland annat samverkar personalen med psykologisk, medicinsk och specialpedagogisk kompetens i detta arbete. Dock deltar den psykosociala kompetensen fortfarande inte i det hälsofrämjande och förebyggande arbetet. När elevhälsans samlade kompetenser inte medverkar i det hälsofrämjande och förebyggande arbetet innebär det en risk att elevernas specifika behov inte fångas upp och att eleverna inte får det stöd i utvecklingen mot utbildningens mål som de har rätt till.

Enligt skollagen ska det för eleverna i gymnasieskolan finnas en elevhälsa som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det

finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. I skollagen anges vidare att elevhälsans arbete främst ska vara förebyggande och hälsofrämjande och syfta till att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

I beslutet den 8 maj 2018 bedömde Skolinspektionens att elevhälsan på Wijkmanska gymnasiet inte omfattade samtliga kompetenser och att det fanns brister i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Av utredningen framgick att varken psykolog eller kurator var delaktiga i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Inte heller hade specialpedagogen tillräckliga förutsättningar att arbeta förebyggande och hälsofrämjande. Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av Skolinspektionens beslut den 8 maj 2018 framgår bland annat att elevhälsan under uppstartsveckan inför det innevarande läsåret har arbetat med att lägga upp en planering för vilka insatser som ska ske under läsåret samt hur dessa ska utvärderas. Vidare framkommer det av redovisningen att psykologen har haft föreläsning för personalen om stressförebyggande miljö samt att en kurator har rekryterats till skolan på heltid.

Skolinspektionens utredning

Utredningen visar att elevhälsans personal med psykologisk, medicinsk och specialpedagogisk kompetens deltar i förebyggande och hälsofrämjande arbete. I intervjuer ger elevhälsan, rektor, lärare och elever exempel på olika insatser som har genomförts eller planeras att genomföras inom ramen för det hälsofrämjande och förebyggande arbetet. Trots att det fortfarande saknas kompetenser inom elevhälsan uppger specialpedagogen att hon numera jobbar mer förebyggande än vid tiden för Skolinspektionens tidigare tillsynsbesök. Specialpedagogen beskriver bland annat att den kunskap kring elevernas svårigheter som hon får i enskilda möten med elever används som underlag för att hitta teman för mer generella förebyggande insatser. Skolsköterskan beskriver att alla årskurser ska jobba med olika teman som är utvalda utifrån bland annat hälsosamtal med elever samt utifrån aktuell forskning. Specialpedagogen säger att det är viktigt att förankra och involvera personalen i det förebyggande arbetet och skolsköterskan tillägger att hon har medverkat i att ta fram ett material till olika teman som lärarna ska jobba med på mentorstiden. Vidare berättar representanter för elevhälsan, rektor och lärare att psykologen är involverad i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet och att hen har haft en föreläsning om stress för personalgruppen.

Utredningen visar dock att den psykosociala kompetensen inte har medverkat i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Representanter för elevhälsan uttrycker att deras ambition är att arbeta förebyggande, men att

detta arbete försvåras när inte alla kompetenser är på plats. Specialpedagogen uppger att hon inte kan jobba mer förebyggande utan att "tappa" de elever som behöver särskilt stöd. Såväl specialpedagogen som skolsköterskan har fått ta på sig kuratorsrollen för att på bästa möjliga sätt stödja de elever som behöver ett sådant stöd. Enligt uppgifter från huvudmannen och rektorn tillträder kurator sin tjänst den 1 oktober 2018. Vid tiden för uppföljningsbeslutet omfattar dock inte elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete psykosociala insatser.

Kvarstående brister i skolans arbete med studie- och yrkesvägledning

Skolinspektionen bedömer att Wijkmanska gymnasiets studie- och yrkesvägledande verksamhet fortfarande inte uppfyller författningarnas krav. Elevernas behov av studie- och yrkesvägledning inför elevernas framtida val av utbildnings- och yrkesverksamhet tillgodoses inte. Detta kan leda till att elevernas möjlighet att göra hållbara val inför framtida utbildnings- och yrkesverksamhet försämras.

Av skollagen framgår att elever ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Rektorn har enligt läroplanen ett särskilt ansvar för att studie- och yrkesvägledningen organiseras så att eleverna får information om och vägledning inför de olika val som skolan erbjuder samt inför val av framtida utbildning och yrke.

Av förarbetena (prop. 2009/10:165 s. 455 ff.) till skollagen framgår att den studieplan som eleverna följer ska utformas efter elevens behov och intressen samt följas upp, utvärderas och revideras vid behov, i samråd med eleven och i förekommande fall dennes vårdnadshavare. I denna planering spelar studie- och yrkesvägledare en viktig roll för att stödja eleverna i deras studie- och yrkesval. Det är enligt förarbetena vidare viktigt att elever inom introduktionsprogrammen kontinuerligt hålls informerade om de utgångar som finns tillgängliga i form av vidaregång till andra studier eller etablering på arbetsmarknaden.

I beslutet den 8 maj 2018 bedömde Skolinspektionen att skolan inte tillgodosåg elevernas behov av studie- och yrkesvägledande verksamhet. Flera av de intervjuade grupperna, däribland den dåvarande studie- och yrkesvägledaren själv, uppgav då att behovet av studie- och yrkesvägledning var så stort på skolan att resurserna inte räckte till. Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av Skolinspektionens beslut den 8 maj 2018 framgår att en studie- och yrkesvägledare har rekryterats på halvtid inför läsåret 2018/19.

Skolinspektionens utredning

Vid Skolinspektionens uppföljningsbesök den 4 september 2018 framkommer att skolan fortfarande inte tillgodoser elevernas behov av studie- och yrkesvägledning. Flera av de intervjuade eleverna samt representanter för elevhälsan och lärare uppger att det är rektor som har haft ett utpekat ansvar för studie- och yrkesvägledningsfrågor. Men av intervjuerna framkommer det att det förutom rektor även har varit lärare och representanter för elevhälsan som har axlat olika uppgifter kopplade till skolans studie- och yrkesvägledningssupdrag. I intervjuer uppger en del elever att de inte vet vem som är studie- och yrkesvägledare på skolan och det finns även de elever som säger att detta uppdrag har legat på rektor. Flera av de intervjuade eleverna beskriver att när de behöver vägledning kopplad till deras studier och yrkesverksamhet vänder de sig i första hand till sina mentorer. En elev uttrycker dock att hen inte kan få den hjälp hen behöver av sin mentor. En annan elev säger att hen vänder sig till den lärare hen har mest förtroende för. Lärarna säger att de inte har fått något uppdrag inom studie- och yrkesvägledning och att eleverna ska vända sig till rektorn. Vidare säger lärarna att det har haltat länge med studie- och yrkesvägledning på skolan och att de själva försöker hjälpa eleverna vid behov. "Ingen har tillräcklig kunskap inom detta område, men vi får lära oss", säger en lärare. Även specialpedagogen uttrycker att hon tar ärenden kopplade till studie- och yrkesvägledning. I intervju beskriver rektor att dels har lärarna väglett sina mentorselever, dels har han kunnat svara på frågor om behörighet och vilka kurser eleverna ska välja. Enligt rektorn har de hittills klarat av "brandkårsuttryckningarna".

I granskningen framkommer att rektorn har rekryterat en studie- och yrkesvägledare som, enligt uppgifter från huvudmannen och rektorn, tillträder sin tjänst på halvtid från och med den 1 oktober 2018. Rektor uppger att den nya studie- och yrkesvägledaren kommer att få möjlighet att själv "forma tjänsten". Enligt rektor gäller det att bevaka vad som ingår i uppdraget för att säkerställa att tillgången till studie- och yrkesvägledare är tillräcklig utifrån elevernas behov.

Motivering till val av verktyg

Då verksamheten vid Wijkmanska gymnasiet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten föreligger skäl att förelägga Västerås kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Avhjälpt brist i verksamheten**Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling**

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Det kan därmed också avse miljöer utanför skolan men som ingår i skolans verksamhet, exempelvis på arbetsplats (APL). Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Västerås kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Det har vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att Västerås kommun avhjälpt denna brist.

Motivering

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av Skolinspektionens beslut den 8 maj 2018 framgår bland annat att studieron är något som såväl huvudman som skolan ser som ett prioriterat område. Ett led i arbetet med att förbättra studiero har varit revidering av trivselregler och detta gjordes med utgångspunkt i resultat från skolenkäten samt i lärarnas erfarenheter från föregående läsår. Vid nuvarande läsårsstart förankrades de reviderade trivselreglerna bland alla elever och presenterades även för vårdnadshavare. Vidare framkommer det i den skriftliga redovisningen att personalen har fört samtal om behov av ett gemensamt och konsekvent förhållningssätt beträffande ordningsfrågor.

Vid Skolinspektionens uppföljningsbesök den 4 september 2018 uppger rektorn, lärare och representanter för elevhälsan att studieron har förbättrats. En anledning till detta är, enligt de intervjuade, att det i de klasser där studieron var bristfällig har elevsammansättningen förändrats då det finns elever som har slutat eller som har fått gå om. Samtliga intervjuade grupper beskriver att det strategiska arbetet kring att förbättra studieron har handlat om att revidera trivselreglerna och anpassa dessa till eleverna och verksamheten i

Beslut

2018-10-02

14 (14)

Dnr 43-2017:6175

skolan. Enligt representanter för elevhälsan och lärare har reglerna förenklats, tydliggjorts och förankrats bland såväl all personal, elever och vårdnadshavare. Flera av de intervjuade eleverna bekräftar att trivselreglerna har reviderats och gått igenom under uppstartsveckan. Vidare uppger flera elever att studieron har blivit bättre, bland annat eftersom klasserna har blivit uppdelade i mindre grupper. En del elever beskriver att det kan vara stökigt på de lektioner där elever inte förstår vad de ska göra. Mot denna bakgrund är det av stor vikt att skolan vidtar åtgärder för att avhjälpa de kvarstående brister i det aktiva lärarstödet, som konstaterats i detta beslut.

Skolinspektionen avslutar härmed tillsynen avseende de brister som bedöms som avhjälpta.

På Skolinspektionens vägnar

X Mårten Petersson

Beslutsfattare

Signerat av: Mårten Petersson

X Renata Grelak

Föredragande

Signerat av: Renata Grelak